

LUND
UNIVERSITY

Medicinhistoriskt seminarium
8 december 2021

25 år med Enheten för medicinens historia – en summering

*Peter M Nilsson, chef
Enheten för medicinens historia
Medicinska fakulteten
Lunds universitet*

Chefer för Enheten 1981-2022

Bengt Lindskog
1929-2021
SSMHS, ordförande

Eric Lindstedt
1930-2021
Chef 1981-1994

Bengt Scherstén
1929-2009
Chef 1995-1996

Peter M Nilsson, chef 1997-2022

Några tyngdpunkter 1997-2022

- *Provinsialläkarna och öppenvården*
  - Enskilda läkare, öppna vårdformer, Dalby
- *Medicinen och makten*
  - Sverige-Tyskland, Sverige-Sovjetunionen
- *Klinisk medicinhistoria*
  - Psykiatri, diabetes, hypertoni, innovationer

Provinsialläkarna

LÄKARBESÖKET av Karl Aspelin
(foto Nationalmuseum)

Svenska läkare aktiva inom Förbundet Sverige-Sovjetunionen

- Nils Silfverskiöld, docent i ortopedi, ordförande 1952-1958
- Gunnar Inghe, professor i socialmedicin, ordförande 1969
- Hans Eman, med dr, vice ordförande
- Rut Ettliger, psykiater, revisor
- John Takman, socialläkare, riksdagsman, ordförande Clarté
- John Henriksson, distriktsläkare
- Ada Nilsson, gynekolog

Historia kring diabetes

Läkartidningen

START AKTUELLT KLINIK OCH VETENSKAP OPINJON

AKTUELLT - START NYHETER PATIENTSÄKERHET KULTUR KRÖNIKA RECENSION MÄNNISKOR & MÖTEN MENNESKOR FÖR

SENASTE »Gruppmedlemmar är nog den stora arbetsgruppen att jag är konstigt erfaren

KRÖNIKA

När insulinbehandlingen kom till Sverige – via Danmark

Insulinet upptäcktes 1921 och gavs med livräddande effekt till en första patient i början av 1922. Detta ledde 1923 till ett Nobelpris för de berömda pionjerna i Kanada. Mindre är känt om hur insulinterapien kom till Sverige via tidiga kontakter med Danmark, där insulinproduktion startade våren 1923. Peter M Nilsson berättar historien bakom ett 100-årsjubileum.

Peter M Nilsson, professor i vetenskapshistoria, enheten för medicinska historiska, Lunds universitet
peter.nilsson@med.lu.se

Karl Petrén
Lund

Avhandlingar

Health and disease in
early Lund, Osteo-
pathologic studies of
3,305 individuals
buried in the cemetery
area of Lund
990-1536

Caroline Arcini, 1999
Osteolog
Riksantikvarieämbetet
Lund

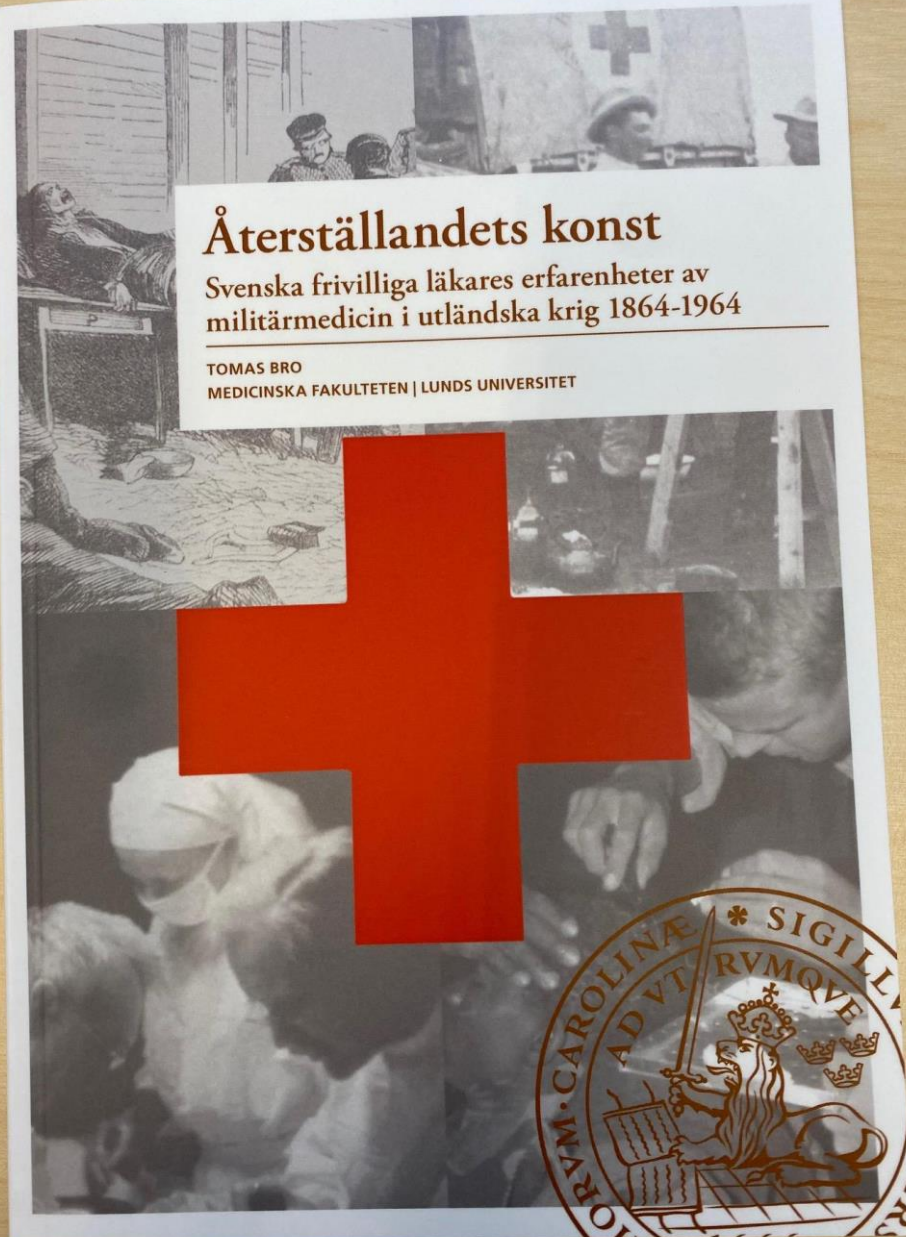
Entusiasm – Skepsis – Distans

Studier i svensk-tyska förbindelser inom
medicinen 1933-1945

NILS HANSSON | DEPARTMENT FOR HISTORY OF MEDICINE
FACULTY OF MEDICINE | LUND UNIVERSITY

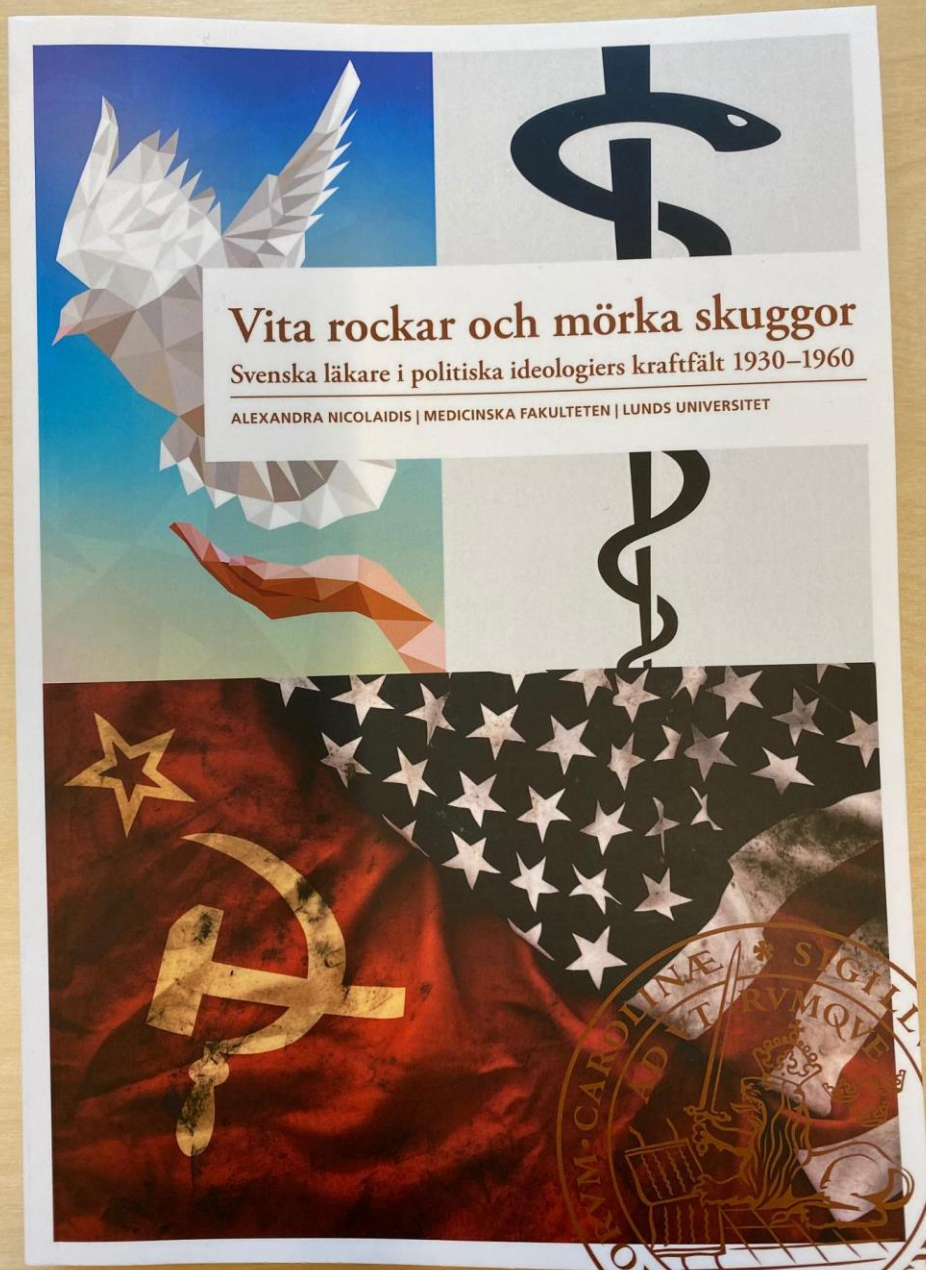
Nils Hansson, 2013
Akademierat
Heinrich-Heine
Universität
Dusseldorf

Tomas Bro, 2017
Ögonläkare
Höglandssjukhuset
Eksjö

Jonatan Wistrand, 2019
ST-allmänläkare
Löberöd

Alexandra Nicolaidis, 2021
ST-allmänläkare
Malmö

Skripter, seminarier

Inga Nilsson med skrift om Helsingborgs lasarets jubileum 2019

Medicinsk dokumentation genom tiderna

En studie av Nils Rosén von Rosensteins avhandling av år 1730

Inga Nilsson

Förlaget för medicinska historien
Lunds universitet, Lund
2006

Medicinsk dokumentation genom tiderna

En studie av den svenska patientjournalens utveckling
under 1700-talet, 1800-talet och 1900-talet

Inga Nilsson

Förlaget för medicinska historien
Lunds universitet
Lund 2007

MEDICINSK DOKUMENTATION GENOM TIDERNA • DEL 4

EN STUDIE AV DEN MEDICINSKA DOKUMENTATIONEN I LÄKARSEKRETERARENS YRKESVÄRLD

INGA NILSSON
Förkassarebiträde

PETER NILSSON
Sjukvårdsläkare, psykiatriker

2006

Skrifter av Inga Nilsson – använda inom utbildning av läkarsekreterare

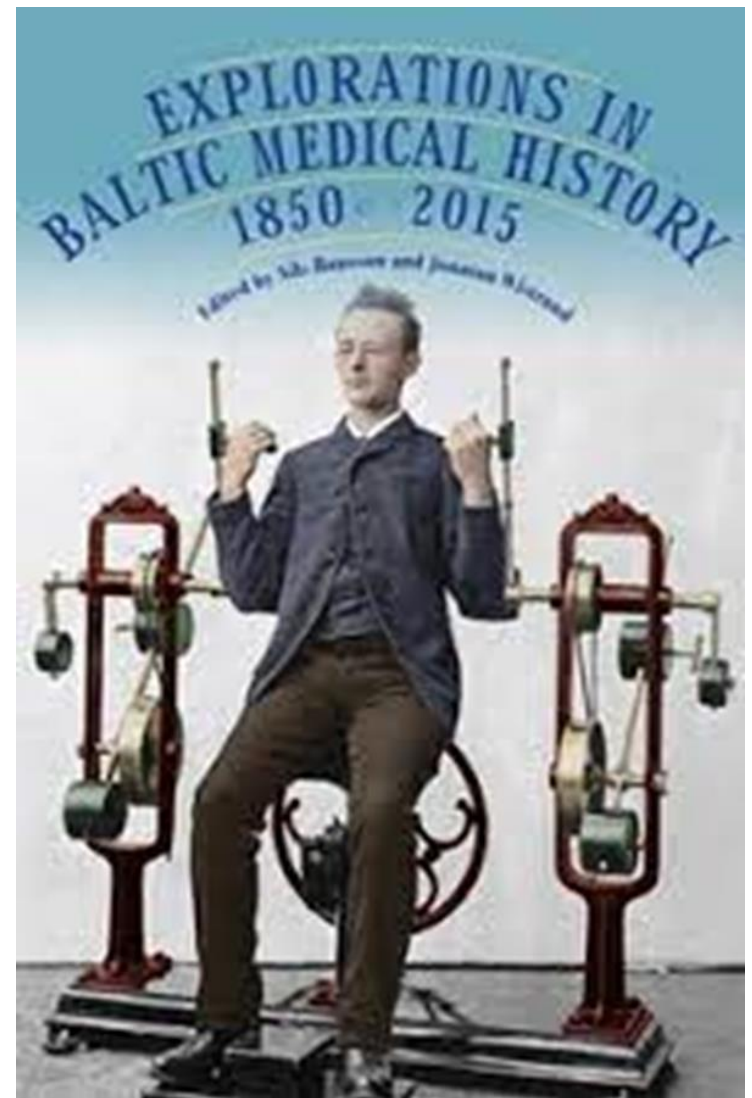

Håkan Westling, 2003

Redaktörer: Nils Hansson, Jonatan Wistrand,
Peter M Nilsson

2014

2019

Huvudansvarig: Nils Hansson

Enheten för Medicinens Historia inbjuder till seminarium

Medicinens musik. Kroppens klanger

Torsdagen 4 oktober kl 18.30 – 20.30
Palatsetra et Odium, Paradisgatan 4 i Lund

Tenens tyngd, musikens kännetecken
Tobias Jansson
Musikvetare Lunds universitet
Musikvetenskapliga Sällskapet

Själens resor
– Musik vid diagnos och psykisk sjukdom
Sören Axelsson
Psykater, dräng och
En musikall ledare för Ystadoperan

Mellan Bröderna framförs musik av en stråkeensemble från
Sankt Sigfrids folkskola under ledning av Elena Nicolaidis.

Frött inträde. Ingen föransättnin krävs.

Frött vilkoma!

Arrangör: Enheten för medicinens historia, Lunds universitet
jonatan.wistrand@med.lu.se 0703-187239
anders.jepsson@med.lu.se 0709-195529

Enheten för Medicinens Historia inbjuder till seminarium

Liv bortom Jorden

Torsdagen 20 april kl. 16.30 – 18.30
LUX – Sal C126, Helgonavägen 3 i Lund

16.30 – 16.50 Astrobiologins historia – från Kepler till Kant
David Dunér
Idé och lärdomshistorik, Lunds universitet

16.50 – 17.10 Sökandet efter liv på andra planeter
Dennis Draper
Astronom, Lunds Universitet

17.10– 17.30 Foreställningar om rymden som habitat
Jesper Ahren
Evolutionsbiolog, Lunds universitet

17.30 – 18.00 Kaffepaus

18.00 – 18.30 Paneldiskussion

Frött inträde. Ingen föransättnin krävs.
Frött vilkoma!

Arrangör: Enheten för medicinens historia, Lunds universitet
jonatan.wistrand@med.lu.se 0703-187239
anders.jepsson@med.lu.se 0709-195529

Enheten för Medicinens Historia inbjuder till seminarium

Vaccinationsdebatter – då och nu

Torsdagen 12 september kl 16.30 – 18.30
Skånes Universitetssjukhus Lund, Centralblocket Sörfästingsgata 1

Program

16.30 – 16.50 Mellan tillräckligt och för mycket – mening i smittkopparvaccinationshistorien
Algerie Casar, Ed. överläkare, infektionskliniken i Malmö

16.50 – 17.30 Vaccinationer – vettenskap eller tvärvetenskap?
Anders Appelgren, Socialantropolog och specialläkare i infektionsmedicin i Lund

17.30 – 18.00 "Vad ska man tro på?"
Tjänstgruppen bestående av undersekreterare i utredningsgruppen
Mats Lindqvist, Universitetsläkare
Lundströmssjukhuset, infektionskliniken i Malmö

18.00 – 18.30 Kaffepaus

18.00 – 18.30 Paneldiskussion

Frött inträde. Ingen föransättnin krävs.
Välkomna!

Arrangör: Enheten för medicinens historia, Lunds universitet
jonatan.wistrand@med.lu.se 0703-187239
anders.jepsson@med.lu.se 0709-195529

LUNDS UNIVERSITET
Medicinska fakulteten

Enheten för Medicinens Historia inbjuder till seminarium

Själen – finns den?

Torsdagen 28 oktober kl 16.30 – 18.30
LUX, Sal C 126 – Helgonavägen 3, Lund

16.30 – 16.50 Psykiatri – en sjukvård?
Björn Fobius, psykiatriker, Skåne Sjukhus

16.50 – 17.30 "Men jag är inte eller föd, eller det beror på Gud?"
– Om själens förelöpare
Lena Wästberg
Forskare om psykiatri och religion i Lund och Malmö

17.30 – 18.00 Själens förelöpare
Gunnar Holmberg
Professor i teologi, Lunds universitet

18.00 – 18.30 Kaffepaus

18.00 – 18.30 Paneldiskussion
Moderator
Andreas Gustafsson Lundström, docent
teologi och etik, C111, Lund universitet

Frött inträde. Ingen föransättnin krävs.
Välkomna!

Arrangör: Enheten för medicinens historia, Lunds universitet
jonatan.wistrand@med.lu.se 0703-187239
anders.jepsson@med.lu.se 0709-195529

LUNDS UNIVERSITET
Medicinska fakulteten

Enheten för Medicinens Historia, Lunds Universitet

Läkaren Carl von Linné

Torsdagen 25 april 2014
Föreläsningssal 307 (Hilma)
Skånes universitetssjukhus i Lund

Program

16.30 – 17.15 Carl von Linné och tilldelningen systematiska
Nils Lidén
Docent i psykiatri och överläkare, Inskränkningssjukhuset

17.15 – 17.45 Kaffepaus

17.45 – 18.30 Carl von Linnés medicinska testamenten
Gunnar Broberg
Professor emeritus i idé- och samhällshistoria

Frött inträde. Ingen föransättnin krävs.
Välkomna!

jonatan.wistrand@med.lu.se 0703-187239
anders.jepsson@med.lu.se 0709-195529

Enheten för Medicinens Historia inbjuder till seminarium

Det eviga livet och den goda dötten

Onsdagen 19 mars 2014 kl. 16.30 – 18.30
Universitetssjukhuset Lund, Centralblocket sal F3

Program

16.30 – 16.50 "Vi lever i en värld som lever sig själv" (och vi lever?)
Björn Fobius, överläkare i infektionsmedicin
Dansk center för allmänläkning, Sydskanska Universitet

16.50 – 17.10 Och sen dö – Omkärningar och livet efter dötten
Eriksson, Göran, Professor i etik, Uppsala universitet

17.10 – 17.30 "På väg till himlen" – En milstolpe för alla?
Carl Johan Gyllenberg, överläkare vid Palliativt centrum,
Lunds universitet

17.30 – 18.00 Kaffepaus

18.00 – 18.30 Paneldiskussion
Moderator: Gunnar Broberg
F3, Skånes Universitetssjukhus, Lund

Frött inträde. Ingen föransättnin krävs.
Välkomna!

jonatan.wistrand@med.lu.se 0703-187239
anders.jepsson@med.lu.se 0709-195529

Medicinska fakulteten
– några historiska nedslag
2017 (under LU 350 år)

FRONESIS

Seminarium 19 oktober 2021
LUX aulan, Lund
Arrangör: Herman Holm
Enheten Medicinens historia

Medarbetare

Herman Holm
Psykiatrins historia

Anders Jeppsson
Medicinsk antropologi

Åsa Mohlin
Doktorand, ST- allmänläkare
Medicinsk Humaniora

Ulf Jakobsson
Primärvårdshistoria

Anna Tunlid
Idé- och lärdomshistoria

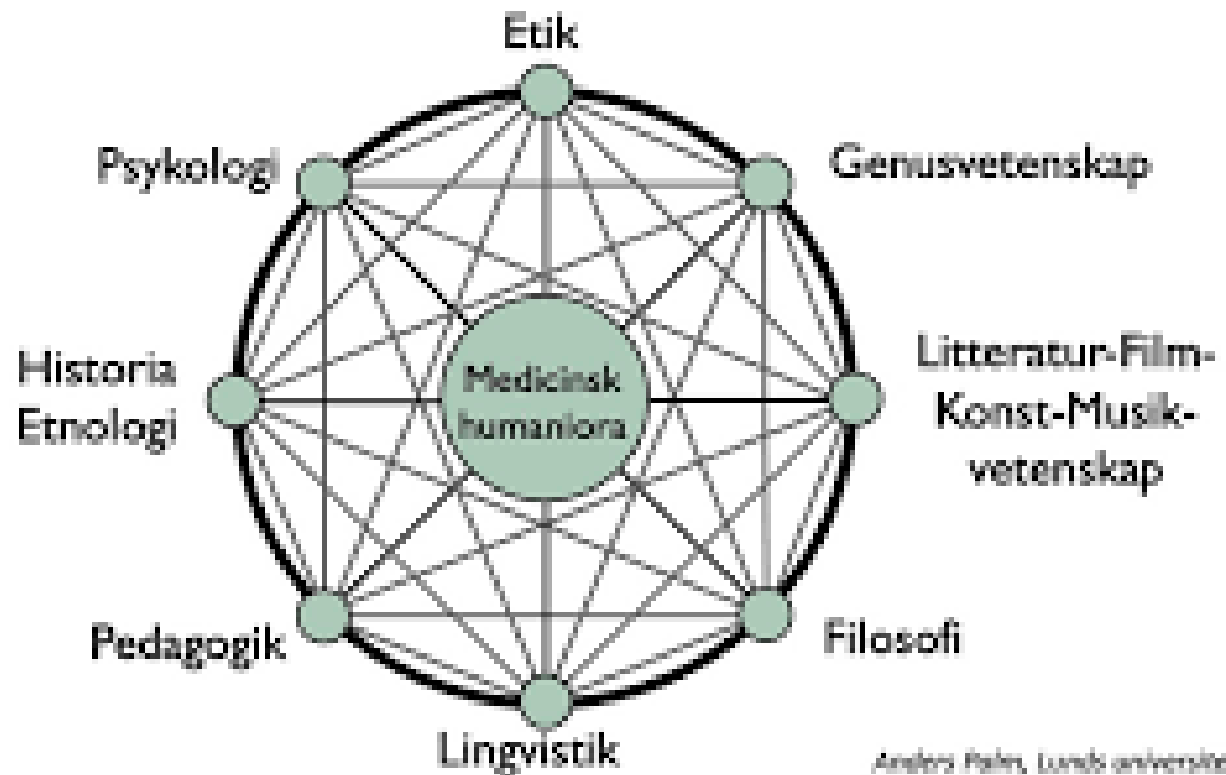
Camilla Key
Forskningsadministratör

Anders Palm

Medicinsk humaniora – en interdisciplinär modell

Anders Palm, Lunds universitet, 2018

Sammanfattning

- En avdelning för medicinens historia skapades vid Lunds universitet 1981 på initiativ av rektor Håkan Westling och ordförande i SSMHS Bengt Lindskog
- Chefer för Enheten har varit Eric Lindstedt (1981-1994), Bengt Scherstén (1995-1996) och Peter M Nilsson (1997-2022)
- Enheten har under sin verksamhetsperiod haft fyra avhandlingar, en rad olika skrifter och artiklar, många seminarier samt utvecklat en hemsida
- Internationella kontakter har fr.a. utvecklats inom ramen för *"Bridging the Baltic"* satsningen som leds av Nils Hansson, HH Universität, Dusseldorf
- En ökad satsning på Medicinsk humaniora baserat på donationer från Birgit Rausing kommer att påverka framtiden för Enheten och dess tillhörighet